

jeg siger ikke for vidtgaende. Thi det er min Overbevisning, at Bestemmelserne, hvis man tog Lovforslaget som et Fremtidsprogram, vel kunde anses for at være det Maal, til hvilket man bør stræbe hen. Jeg tror imidlertid, at man paa mange Omraader her i Danmark desværre bærer sig saaledes ad, at man efter i lang Tid at have staaet i Stampe synes, at man nu pludselig maa gøre et Spring, som sætter os ikke blot lige med de mest fremskredne andre Lande, men ogsaa rykker os et godt Hestehoved frem foran disse, og det fremgik ogsaa af den ærede Ordførers Udtalelser, at de Bestemmelser, her ere foreslaaede, ville bringe Danmark længere frem end noget andet Land i Europa og Amerika; den ærede Ordfører var jo kun i Stand til at nævne en enkelt meget fremskreden australsk Koloni, hvor noget lignende er gennemført, men hvor den sociale Lovgivning ogsaa særlig sysler med Eksperimenter, som ere af største Interesse for os andre i det gamle Europa, men som vi dog ingenlunde uden videre ere i Stand til at efterfølge, før vi just gennem en længere Aarrækkes Erfaring have set, hvorledes disse højst interessante Lovgivningsekspirimenter spænde af. Bortset fra denne australske Koloni, Victoria, kunde den ærede Ordfører ikke nævne et eneste Land, der var gaaet saa langt som nærværende Forslag. Det kunde nu være meget smukt, om Danmark var foran her; men jeg maa dog fremhæve — og det gælder ganske vist Kjøbenhavn, men sikkert i langt højere Grad Danmark uden for Kjøbenhavn — at det kan ikke nytte at give Love, som ere i alt for stærk Strid med den herskende Opinion i de Lag, for hvilke Loven skal gives, navnlig og allermindst, naar Kontrolbestemmelserne ere saa svage, som de foreslaas i nærværende Lovforslag. Hvad angaar Spørgsmaalet om en utilbørlig Anvendelse af Børn i Erhvervslivet uden for Kjøbenhavn, da tænker jeg mig Tilstanden omtrent som følgende. Saadant noget gaar til en vis Tid, og maaske i en længere Periode, uden at nogen synes, der er noget ondt i det. Man vil f. Eks. se Børn anvendte utilbørligt længe som Vogterdreng, saaledes at de forsømme hele deres aandelige Udvikling derved, uden at man tænker over det — det er noget, de Herrer Landbrugere her i Salen ganske sikkert kunne nævne langt bedre Eksempler paa end jeg. Men saa sker det, at der kommer en enkelt Mand i Sognet, som er særlig human, særlig menneskekærlig, og som siger: Nej, det er

dog Synd at lade Barnet have en saa lang Arbejdstid. Der bliver da først sagt om ham: det var da en underlig Patron, der bærer sig ganske anderledes ad end alle andre; men efterhaanden vender dog Stemningen i Sognet sig, Befolkningens hele Syn paa denne Sag bliver forandret, og efterhaanden bliver det almindeligt, som før kun var sjældent, og det, som før var det almindelige, vil nu blive Undtagelsen, og den, der endnu vilde stille sig som tidligere, vilde blive betragtet som en særlig haardhjertet og hensynsløs Husbønde, hos hvem det ikke er godt at være, og som Sognets øvrige Beboere ville pege Fingre ad. Først naar man er kommen saa langt, er Tidspunktet kommet for Lovgivningsmagten til at gribe ind, og først da kan Lovgivningen blive effektiv, men saa langt ere vi desværre endnu ikke komne paa dette Omraade, og jeg tror heller ikke, vi naa saa langt for det første. Derfor tror jeg ogsaa, at et saadant Spring, som en saa vidtgaende Reform som denne vilde være, kun vilde være et Slag i Vandet, som ikke vil komme til i Virkeligheden at gøre den Nytte paa dette Omraade, som den ærede Forslagsstiller tilsigter. Jeg skal ikke dvæle længere derved, men jeg skal dog sige, at om der end ikke bliver nogen Lov af dette Forslag i Aar, saa vil jeg dog ønske, at § 2 bliver lovfæstet. Jeg tror, den omhandler en Sag, som meget vel kunde egne sig for en særlig Lovgivning. Jeg vender mig efter disse Antydninger dernæst til Bestemmelserne særlig i §§ 7, 8 og 9, som jo indeholde de Midler, ved hvilke Forslagsstillerne tænke sig de særdeles vidtgaende Lovbestemmelser overholdte. Der vil jeg sige, at hvis jeg i mine tidligere Bemærkninger med Hensyn til Lovens Indhold har antaget, at den vilde have vandskeligere ved at trænge igennem paa Landet end i Hovedstaden og de større Byer, saa gælder her lige det stik modsatte med Hensyn til Kontrolmidlerne. Forslagsstillerne have henlagt hele Tilsynet med denne Lov til de saakaldte Skolekommissioner. Jeg skal nu ikke dvæle ved det for mig meget tvivlsomme Spørgsmaal, om det gaar an at gøre Skolekommissionerne til Domstole i det Omfang, som Forslagsstillerne her have foreslaaet. Det synes at være stridende mod Princippet i dansk Ret, i det mindste mod, hvad vi skulde ønske skulde være Princippet i dansk Ret, at andre end Domstolene ikendte Straffe. Vi have Skolemulktsystemet og kunne maaske daarlig undvære det paa dette Omraade, men der er kun Tale om